

เรื่อง ศึกษาการเฝ้าระวังมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี Pap smear ในสตรีที่มารับบริการตรวจสุขภาพประจำปี ช่วง ๕ ปี ศูนย์อนามัยที่ ๑๐ อุบลราชธานี

ชื่อผู้วิจัย นางชนากานต์ บุญประกอบ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

บทคัดย่อ

หลักการ โรคมะเร็งปากมดลูกเป็นสาเหตุการตายเป็นอันดับสามรองจากโรคหัวใจและอุบัติเหตุ อัตราตายของผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกลดลงเนื่องจากการวินิจฉัยและค้นหามะเร็งปากมดลูกตั้งแต่วัยเริ่มแรก โดยการตรวจ Pap smear เพื่อคัดกรองหามะเร็งปากมดลูกในหญิงอายุ ๓๕ - ๖๔ ปี โดยทำ ๑ ครั้งทุกปี หรือ ๑ ครั้งทุก ๒ ปี หรือ ๑ ครั้งทุก ๓ ปี จะสามารถลดปัญหาโรคมะเร็งปากมดลูกได้มากกว่าร้อยละ ๙๐ แต่ถ้าทำ ๑ ครั้งทุก ๕ ปี จะสามารถลดปัญหาโรคมะเร็งปากมดลูกได้ ร้อยละ ๘๔

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการเฝ้าระวังมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี Pap smear เปรียบเทียบผลการตรวจมะเร็งในกลุ่มที่มาตรวจต่อเนื่องและไม่มาต่อเนื่อง และศึกษาความสัมพันธ์ผลการตรวจมะเร็งปากมดลูกในสตรีที่มารับบริการตรวจสุขภาพ ช่วงปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

วิธีการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาโดยศึกษาข้อมูลย้อนหลังจากระบบฮอทเอ็กพี กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเฉพาะเจาะจงผลการตรวจมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี Pap smear ในสตรีที่มารับบริการตรวจสุขภาพประจำปี ช่วงปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ ทั้งกลุ่มที่มาตรวจต่อเนื่อง ๕ ครั้ง และไม่มาต่อเนื่อง จำนวน ๓,๙๖๒ คน นำมาวิเคราะห์ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบน และเปรียบเทียบข้อมูล ๕ ปี ด้วย สถิติอนุमान McNemar Test

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเฉลี่ยอายุ ๔๗.๓๖ ปี (S.D.=๙.๗๑) ส่วนใหญ่กลุ่มอายุ ๔๕-๕๔ ปี ร้อยละ ๓๑.๙ รองลงมาอายุ ๕๕-๖๔ ปี ร้อยละ ๒๘.๓ และ ๓๕-๔๔ ปี ร้อยละ ๒๗.๘ จำนวนครั้งที่มาตรวจในช่วง ๕ ปี เฉลี่ย ๑.๒๔ ครั้ง (S.D.=๐.๖๒) ส่วนมากมา ๑ ครั้ง ร้อยละ ๘๓.๘ รองลงมา ๒ ครั้ง ร้อยละ ๑๐.๔ และมาต่อเนื่อง ๕ ครั้งเพียงร้อยละ ๐.๓ ลักษณะการมาตรวจ ๒ ครั้งขึ้นไป ร้อยละ ๑๖.๒ แบบต่อเนื่องกันทุกปี ร้อยละ ๕๓.๑ และ มาตรวจปีเว้นปี ร้อยละ ๔๖.๗ ผลการตรวจผิดปกติ ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๑ คิดเป็นร้อยละ ๐.๔ ๑.๘ ๐.๗ ๑.๑ และ ๐.๔ ตามลำดับ ผลผิดปกติมากที่สุด คือ LSIL,HPV change ในปี ๒๕๕๙ พบ ๓ คน ร้อยละ ๐.๓ ปี ๒๕๖๐ พบ ๓ คน ร้อยละ ๐.๒ และปี ๒๕๖๑ พบ ๕ คน ร้อยละ ๐.๔ รองลงมาคือ HSIL, CIN III ในปี ๒๕๕๙ พบ ๓ คน ร้อยละ ๐.๓ ในปี ๒๕๖๑ พบ ๒ คน ร้อยละ ๐.๑ เมื่อเปรียบเทียบผลการตรวจมะเร็งในกลุ่มที่มาตรวจต่อเนื่องและไม่มาต่อเนื่องพบว่า กลุ่มที่มาตรวจเพียงครั้งเดียว หรือมา ๑ ครั้ง มีผลการตรวจมะเร็งปากมดลูกผิดปกติสูงกว่ากลุ่มที่มาต่อเนื่อง โดยเฉพาะใน ปี ๒๕๖๑ ในกลุ่มที่มา ๑ ครั้ง ผลผิดปกติ ร้อยละ ๑๐.๖ มา ๒ ครั้งมีผลปกติ ร้อยละ ๒.๑ มา ๓ ครั้ง ผิดปกติ ร้อยละ ๐.๙ มาตรวจต่อเนื่อง ๔ ครั้งและ ๕ ครั้ง ไม่พบความผิดปกติ

ข้อเสนอแนะ จากการศึกษา การเฝ้าระวังมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี Pap smear สตรีที่มาคัดกรองหามะเร็งปากมดลูกโดยมาตรวจ ๑ ครั้งทุกปี จะสามารถป้องกันและลดปัญหาโรคมะเร็งปากมดลูกในสตรีที่มาตรวจ ๑ ครั้งทุก ๕ ปี ดังนั้น ควรมีการสร้างความตระหนักและให้สตรีเห็นความสำคัญของการมาตรวจมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี Pap smear อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ลดอัตราตายของผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกลดลงเนื่องจากการวินิจฉัยและค้นหามะเร็งปากมดลูกตั้งแต่วัยเริ่มแรกหรือความผิดปกติที่อาจกลายเป็นมะเร็งเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ มะเร็งปากมดลูก การเฝ้าระวังมะเร็งปากมดลูก ตรวจมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี Pap smear